

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА
от 26 април 2010 година

за допълнение на Кодекса на шенгенските граници по отношение на наблюдението на морските външни граници в контекста на оперативното сътрудничество, координирано от Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз

(2010/252/EC)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) ⁽¹⁾, и по-специално член 12, параграф 5 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Целта на наблюдението на границите е да се предотврати неразрешено преминаване на границите, да се противодейства на трансграничната престъпност, да бъдат заловени лицата, които незаконно преминават границите, или да бъдат предприети други мерки срещу тях. Наблюдението на границите следва да осигури ефективно предотвратяване и разубеждаване на лицата да заобикалят проверките по граничните контролно-пропускателни пунктове, както и разкриване на неразрешено преминаване на външните граници.
- (2) Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз (наричана по-долу „Агенцията“) отговаря за координирането на оперативното сътрудничество между държавите-членки с цел улесняване на прилагането правото на Съюза, включително по отношение наблюдението на границите. Необходими са допълнителни правила по отношение на наблюдението на границите, осъществявано от морски или въздушни екипи на една държава-членка по морските граници на друга държава-членка в контекста на оперативното сътрудничество, координирано от Агенцията, и за по-нататъшното укрепване на това сътрудничество.
- (3) В съответствие с Регламент (ЕО) № 562/2006 и общите принципи на правото на Съюза мерките, предприети в хода на операция по наблюдение на границите, следва да бъдат съразмерни на целите, които се преследват с тях, и да зачитат напълно основните права и правата на бежанците и на лицата, търсещи убежище, включително и по-специално забрана на връщането (*refoulement*). Държавите-членки са обвързани от разпоредбите на

достиженията на право на Съюза в областта на убежището, и по-специално от Директива 2005/85/ЕО на Съвета от 1 декември 2005 г. относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите-членки ⁽²⁾, по отношение на молбите за предоставяне на убежище, подадени на територията, включително на границата и в транзитните зони, на държавите-членки.

- (4) На заседанията си на 18 и 19 юни 2009 г. и 29 и 30 октомври 2009 г. Европейският съвет подчерта необходимостта от засилване на операциите за граничен контрол, координирани от Агенцията, и от ясни правила за участие в съвместни патрули. На заседанието си през юни Европейският съвет също така наблегна на необходимостта от правила за сваляне на брега на спасени лица.
- (5) Следва да бъде взет предвид фактът, че операциите по наблюдение на границите, координирани от Агенцията, се провеждат в съответствие с оперативен план и с времеви график и инструкции, изготвени от координационен център, в който са представени участващите държави-членки и Агенцията, и че преди началото на операцията се определят една или повече държави-членки домакини, чиито граници ще бъдат обект на наблюдение.
- (6) Изпълнението на настоящото решение не засяга разделението на областите на компетентност между Съюза и държавите-членки и не засяга задълженията на държавите-членки съгласно Конвенцията на ООН по морско право, Международната конвенция за безопасност на човешкия живот на море, Международната конвенция за търсене и спасяване по море, Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност и Протокола към нея срещу незаконния трафик на мигранти по суша, море и въздух, Конвенцията за статута на бежанците, Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и други съответни международни инструменти.
- (7) При провеждане на морска операция по наблюдение на границите може да възникне ситуация, при която да бъде необходимо да се окаже помощ на лица, изпаднали в беда.

⁽¹⁾ ОВ L 105, 13.4.2006 г., стр. 1.

⁽²⁾ ОВ L 326, 13.12.2005 г., стр. 13.

- (8) В съответствие с международното право всяка държава следва да изисква от капитана на кораб, плаващ под нейно знаме, да оказва помощ на всяко открито в морето лице, което е в опасност от изгубване, и възможно най-бързо да пристъпва към спасяване на изпаднали в беда лица, ако това може да се извърши без сериозна опасност за кораба, неговия екипаж или пътници. Тази помощ следва да бъде оказана без значение на гражданството или статута на нуждаещите се лица или на обстоятелствата, при които са открити.
- (9) За да се осигури по-добра координация между държавите-членки, участващи в операции във връзка с подобни ситуации, и за улесняване провеждането на такива операции в настоящото решение следва да бъдат включени необвързващи насоки. Настоящото решение следва да не засяга отговорностите на органите по издирване и спасяване, включително гарантиране, че координацията и сътрудничеството се осъществяват по такъв начин, че спасените лица да бъдат транспортирани до безопасно място.
- (10) Настоящото решение зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз, а именно човешко достойнство, забрана за изтезания и нечовешко или унижително отношение или наказание, право на свобода и сигурност, забрана за връщане, недискриминация и правата на детето. Настоящото решение следва да се прилага от държавите-членки в съответствие с тези права и принципи.
- (11) Доколкото целите на настоящото решение, а именно приемането на допълнителни правила за наблюдение на морските граници от служителите на граничната охрана, чиято дейност е координирана от Агенцията, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки вследствие на различията в тяхното право и практики и могат поради многонационалния характер на операциите да бъдат по-добре постигнати на равнище Съюз, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящото решение не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (12) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане. Доколкото настоящото решение доразвива достиженията на правото от Шенген, Дания в съответствие с член 4 от посочения протокол взема решение в срок 6 месеца след датата на приемането на настоящото решение дали ще го прилага в националното си право.
- (13) По отношение на Исландия и Норвегия настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението, сключено от Съвета на Европейския съюз, от една страна, и Република Исландия и Кралство Норвегия, от друга страна, за асоциирането на последните в процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген ⁽¹⁾, които попадат в областта, посочена в член 1, буква А от Решение 1999/437/ЕО на Съвета ⁽²⁾ от 17 май 1999 г. относно определени условия по прилагането на посоченото споразумение.
- (14) По отношение на Швейцария, настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген ⁽³⁾, които попадат в областта, посочена в член 1, буква А от Решение 1999/437/ЕО във връзка с член 3 от Решение 2008/146/ЕО на Съвета ⁽⁴⁾ от 28 януари 2008 г. относно сключването на посоченото споразумение от името на Европейската общност.
- (15) По отношение на Лихтенщайн настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген, които попадат в областта, посочена в член 1, буква А от Решение 1999/437/ЕО във връзка с член 3 от Решение 2008/261/ЕО на Съвета от 28 февруари 2008 г. ⁽⁵⁾ относно подписването на посочения протокол от името на Европейската общност.
- (16) Настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, в които Обединеното кралство не участва, в съответствие с Решение 2000/365/ЕО на Съвета от 29 май 2000 г. относно искането на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген ⁽⁶⁾. Следователно Обединеното кралство не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързано от него, нито от неговото прилагане.
- (17) Настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, в които Ирландия не участва, в съответствие с Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген ⁽⁷⁾. Следователно Ирландия не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.

⁽¹⁾ ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 36.

⁽²⁾ ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 31.

⁽³⁾ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 52.

⁽⁴⁾ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ L 83, 26.3.2008 г., стр. 3.

⁽⁶⁾ ОВ L 131, 1.6.2000 г., стр. 43.

⁽⁷⁾ ОВ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20.

(18) Комитетът по Кодекса на шенгенските граници, с който беше проведена консултация на 19 октомври 2009 г., не се произнесе със становище, вследствие на което Комисията, в съответствие с член 5а, параграф 4, буква а) от Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. за установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията ⁽¹⁾, представи на Съвета предложение относно мерките, които да бъдат предприети, и в същото време го препраща на Европейския парламент,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Наблюдението на морските външни граници в контекста на оперативното сътрудничество между държавите-членки, координирано от Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на

Европейския съюз („Агенцията“), се извършва съгласно правилата, установени в част I от приложението. Тези правила и необвързващите насоки, установени в част II от приложението, представляват част от оперативния план, изготвян за всяка координирана от Агенцията операция.

Член 2

Адресати на настоящото решение са държавите-членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Люксембург на 26 април 2010 година.

За Съвета
Председател
M. Á. MORATINOS

⁽¹⁾ ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ЧАСТ I

Правила за провеждане на координирани от Агенцията операции по морските граници

1. Общи принципи

- 1.1. Мерките, предприети за целите на операция по наблюдение, се осъществяват в съответствие с основните права и по начин, който не излага на риск безопасността на заловените или спасените лица или на участващите екипи.
- 1.2. Никое лице не се сваля на брега на държава, нито се предава по друг начин на нейните власти в разрез с принципа за забрана на връщането, нито на държава, от която съществува риск то да бъде експулсирано или върнато в друга държава в разрез с този принцип. Без да се засяга точка 1.1, заловените или спасените лица се информират по подходящ начин, така че да могат да изразят всички основания, поради които смятат, че свалянето на брега на предложеното място би било в нарушение на принципа за забрана на връщането.
- 1.3. По време на цялата операция се отчитат специалните нужди на децата, жертвите на трафик, лицата, нуждаещи се от спешна медицинска помощ, лицата, нуждаещи се от международна закрила, и други лица в особено уязвимо положение.
- 1.4. Държавите-членки гарантират, че служителите на граничната охрана, участващи в операцията по наблюдение, са преминали обучение относно съответните разпоредби във връзка с основните права и законодателството за бежанците и са запознати с международния режим за издирване и спасяване.

2. Залавяне

- 2.1. При засичане на кораб или друг плавателен съд („кораб“) се осъществява приближаване към него, за да се отбележат неговата идентичност и националност, като по предприемане на допълнителни мерки корабът се наблюдава от безопасно разстояние. Информацията за кораба се съобщава незабавно на координационния център, създаден в контекста и за целите на морската операция, координирана от Агенцията.
- 2.2. Ако корабът предстои да навлезе или вече е навлязъл в прилежащата зона или териториалните води на държава-членка, която не участва в операцията, информацията за него се съобщава на координационния център, който я изпраща на засегнатата държава-членка.
- 2.3. Информацията за всеки кораб, за който съществува подозрение, че извършва незаконни дейности по море, извън обхвата на операцията, се съобщава на координационния център, който я изпраща на засегнатата/ите държава/и-членка/и.
- 2.4. Мерките, предприети в хода на операцията по наблюдение срещу кораби или други плавателни съдове, за които има разумни основания да се подозира, че превозват хора, които имат намерение да избегнат проверките по граничните контролно-пропускателни пунктове, могат да включват:
  - а) изискване на информация и документи относно собствеността, регистрацията и пътуването и относно самоличността, гражданството и други съответни данни за лицата на борда;
  - б) спиране, качване на борда и претърсване на кораба, товара му и лицата на борда, както и разпитване на тези лица;
  - в) уведомяване на лицата на борда, че нямат право да преминават границата и че лицата, управляващи плавателния съд, могат да бъдат подведени под отговорност за улесняване на пътуването;
  - г) задържане на кораба и на лицата на борда;
  - д) издаване на заповед корабът да промени курса си към напускане на териториалните води или прилежащата зона или към местоназначение, различно от териториалните води или прилежащата зона, придружаване на плавателния съд или оставане в близост до него, докато промени курса си в правилната посока;
  - е) отвеждане на кораба или на лицата на борда до трета държава или предаване по друг начин на кораба или на лицата на борда на органите на трета държава;
  - ж) отвеждане на кораба или на лицата на борда до държавата-членка домакин или до друга държава-членка, участваща в операцията.

- 2.5. Мерките, посочени в точка 2.4, се предприемат при следните условия:
- 2.5.1. Териториални води и прилежаща зона
- 2.5.1.1. Мерките, посочени в точка 2.4, се предприемат след разрешение и в съответствие с инструкциите, дадени на участващия екип от държавата-членка домакин посредством координационния център. За тази цел участващият екип съобщава на държавата-членка домакин посредством координационния център дали капитанът на заловения плавателен съд е поискал уведомяване на дипломатически представител или консулски служител от държавата на знамето.
- 2.5.1.2. Всички оперативни дейности в териториалните води или прилежащата зона на държава-членка, която не участва в операцията, се извършват в съответствие с разрешението на крайбрежната държава. Координационният център се информира за всяка комуникация с крайбрежната държава и за последващите действия.
- 2.5.2. Открито море отвъд прилежащата зона
- 2.5.2.1. Ако корабът плава под знамето на държава-членка или носи обозначение за регистрация за националност на държава-членка, участваща в операцията, към мерките, посочени в точка 2.4, се пристъпва след разрешение от държавата на знамето. Националният служител, представляващ съответната държава-членка в координационния център, има право да даде или предаде това разрешение.
- 2.5.2.2. Ако корабът плава под знамето или носи обозначение за регистрация за националност на държава-членка, която не участва в операцията, или ако плава под знамето на трета държава или носи обозначение за регистрация за националност на трета държава, от държавата на знамето се иска потвърждение на регистрацията по съответните канали и ако се потвърди националността, от държавата на знамето се иска разрешение, в съответствие с протокола от Палермо срещу незаконния трафик на мигранти, за предприемане на мерките, посочени в точка 2.4.

Координационният център се информира за всяка комуникация с държавата на знамето.

- 2.5.2.3. Ако, макар да плава под чуждо знаме или да отказва да покаже знамето си, за даден кораб има разумни основания да се подозира, че всъщност е от същата националност като участващия екип, екипът пристъпва към удостоверяване на правото на кораба да плава под това знаме. За тази цел екипът може да изпрати лодка под командване на офицер до кораба, за който съществуват подозрения. Ако след проверката на документите подозренията останат, екипът може да извърши по-нататъшно обследване на борда на кораба, като действа с нужното внимание. По подходящи канали се осъществява връзка с държавата, под чието знаме корабът заявява, че плава.
- 2.5.2.4. Ако, макар да плава под чуждо знаме или да отказва да покаже знамето си, за даден кораб има разумни основания да се подозира, че всъщност е с националност от друга държава-членка, участваща в операцията, правото на плавателния съд да плава под това знаме се удостоверява след разрешение от тази държава-членка. Националният служител, представляващ съответната държава-членка в координационния център, има право да даде или предаде това разрешение.

Ако в горепосочените случаи подозренията относно националността на кораба се оправдаят, се предприемат мерките, посочени в точка 2.4, при условията, посочени в точка 2.5.2.1.

- 2.5.2.5. Ако има разумни основания да се подозира, че корабът е без националност или може да бъде смятан за кораб без националност, екипът, участващ в операцията, пристъпва към удостоверяване на правото на кораба да плава под издигнатото знаме. За тази цел екипът може да изпрати лодка под командване на офицер до кораба, за който съществуват подозрения. Ако след проверката на документите подозренията останат, екипът може да извърши по-нататъшно обследване на борда на кораба, като действа с нужното внимание.

Мерките, посочени в точка 2.4, се предприемат, ако подозренията, че корабът е без националност, се оправдаят и ако има разумни основания да се подозира, че корабът извършва незаконен трафик на мигранти по море в съответствие с Протокола срещу незаконния трафик на мигранти по суша, море и въздух, допълващ Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност.

Счита се, че даден кораб е без националност или може да бъде смятан за кораб без националност, ако никоя държава не му е дала право да плава под нейно знаме или ако плава под знамената на две или повече държави, използвайки знамето на едната или на другата според ситуацията.

- 2.5.2.6. До получаване на разрешение от държавата, под чието знаме плава корабът, или в отсъствие на такова корабът се наблюдава от безопасно разстояние. Не се предприемат никакви други мерки без изрично разрешение от държавата на знамето освен необходимите за отстраняване на непосредствена опасност за човешкия живот, както е посочено в част II, раздел I, или такива, които произтичат от имащи отношение двустранни или многостранни споразумения, или до момента, в който корабът навлезе в прилежащата зона.

ЧАСТ II**Насоки за ситуации на издирване и спасяване и за сваляне на брега, в контекста на координирани от Агенцията операции по морските граници****1. Ситуации на издирване и спасяване**

1.1. Задължението да оказват помощ на лица, изпаднали в беда на море, се изпълнява от държавите-членки в съответствие с приложимите разпоредби на международните конвенции, приложими към ситуацията на издирване и спасяване, както и с изискванията във връзка със зачитането на основните права. Участващите екипи оказват помощ на всеки плавателен съд или лице, изпаднали в беда на море. Екипите оказват помощ независимо от националността или статута на лицето или обстоятелствата, при които то е открито.

1.2. Когато в хода на операцията по наблюдение на границите възникне ситуация, при която има несигурност или опасения относно безопасността на даден кораб или на което и да било лице на борда му, участващият екип изпраща по най-бързия възможен начин цялата налична информация на координационния център по спасителните операции, отговорен за района на издирване и спасяване, в който се случват събитията.

В случай че координационният център по спасителните операции на третата държава, отговорен за района на издирване и спасяване, не реагира на съобщението, изпратено от участващия екип, последният следва да се свърже с координационния център по спасителните операции на държавата-членка домакин.

В очакване на инструкции от координационния център по спасителните операции участващите екипи следва да предприемат всички подходящи мерки за гарантиране на безопасността на засегнатите лица.

1.3. Участващите екипи следва да вземат предвид всички имащи отношение елементи и да съобщят оценката си на отговорния координационен център по спасителните операции, включително по-конкретно:

- а) наличието на искане за помощ;
- б) плавателната годност на кораба и вероятността той да не достигне крайното си местоназначение;
- в) броя пътници спрямо вида кораб (претоварване);
- г) наличието на необходимите запаси (гориво, вода, храна и др.) за достигане до брега;
- д) присъствието на квалифициран екипаж и команден състав на кораба;
- е) наличието на оборудване за безопасност и на навигационно и комуникационно оборудване;
- ж) присъствието на пътници, нуждаещи се от спешна медицинска помощ;
- з) присъствието на починали пътници;
- и) присъствието на бременни жени или на деца;
- й) метеорологичните условия и условията за корабоплаване.

1.4. Наличието на спешна ситуация следва да не зависи непременно или да не се определя от отправено искане за помощ.

В случаите, когато, въпреки че даден кораб се счита за намиращ се в спешна ситуация, лицата на борда му отказват да приемат помощ, участващият екип уведомява координационния център по спасителните операции и продължава да изпълнява задълженията си за оказване на помощ, като предприема всички необходими мерки за безопасността на засегнатите лица и избягва всякакви действия, които биха могли да утежнят ситуацията или да увеличат риска от наранявания или загуба на човешки живот.

1.5. Координационният център на операцията следва да бъде информиран във възможно най-кратък срок относно всеки контакт с координационния център по спасителните операции, както и относно действията, предприети от участващия екип.

1.6. Ако даден кораб не може или повече не може да се счита за намиращ се в спешна ситуация или ако операцията по издирване и спасяване е приключила, след консултация с координационния център на операцията участващият екип следва да възобнови операцията в съответствие с част I.

2. Сваляне на брега

2.1. Оперативният план следва да посочва начините за сваляне на брега на заловените или спасените лица в съответствие с международното право и всички други приложими двустранни споразумения. Оперативният план не поражда задължения за държавите-членки, които не участват в операцията.

Без да се засяга отговорността на координационния център по спасителните операции и освен ако в оперативния план е посочено друго, приоритет следва да се даде на свалянето на брега в третата държава, от която е потеглил превозващият лицата кораб или през чиито териториални води или район на издирване и спасяване е преминал този кораб, а ако това не е възможно, приоритет следва да се даде на свалянето на брега в държавата домакин, освен ако е необходимо да се предприемат други действия за гарантирането на безопасността на тези лица.

- 2.2. Координационният център следва да бъде информиран за присъствието на лица по смисъла на част I, точка 1.2 и да предаде тази информация на компетентните власти на държавата-членка домакин. Въз основа на тази информация в оперативния план следва да се предвиди какви мерки за последващ контрол могат да се предприемат.
-